

РЕШЕНИЕ

№ 1013

гр. Варна, 25.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, X СЪСТАВ, в публично заседание на осми юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ивелина Влагова

при участието на секретаря Славей Н. Янчева
като разгледа докладваното от Ивелина Влагова Гражданско дело №
20223100100079 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по повод предявен от ищеца **В. А.** против **Прокуратурата на Р.България** иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от **46 000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени психически болки и страдания, негативни душевни преживявания, дискомфорт, стрес, притеснения и неспокойство в резултат от повдигнатото срещу ищеца незаконно обвинение в извършването на престъпления по чл.119 от НК, по които воденото срещу него наказателното производство по ДП № 1/2019г. по описа на ОСЛО при ОП-В., НОХД № 191/2020г. по описа на ВОС, е завършило с постановяване на оправдателна присъда /след триинстанционно производство/, както и от факта на задържането му под стража за 96 часа, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 01.07.2021г. до окончателното й изплащане.

В исковата молба ищецът твърди, че на ****. след семеен скандал, баща му А. А. под въздействие на употребен алкохол започнал безпричинно да напада него и майка му С. А.а и да се заканва да ги убие. Започнал да хвърля по тях и да чупи в гърбовете им предмети, да извършва физическо насилие срещу майката и да прави опит да задуши ищеца. В отговор на това ищецът нанесъл два удара с нож в тялото на баща си А., в следствие на което той починал. На ****. бил задържан за 24 часа в РУ-В., а на ***г. с постановление на прокурор бил задържан за срок от 72 часа в сектор „Арести“ към ОС „Изпълнение на наказанията“-В.. На същата дата бил привлечен като обвиняем по ДП № 1/2019г. по описа на ОСЛО при ОП-В. за извършено тежко умишлено престъпление по чл.116 от НК. Посочва,

че на ****г. по ЧНД № 5/2019г. по описа на ВОС спрямо него е взета най-леката мярка за неотклонение за непълнолетен – „Под надзора на Инспектор при ДПС“ към РПУ А. и бил освободен от ареста. На 20.01.2020г. бил отново привлечен като обвиняем, този път за престъпление по чл.119 от НК. Прокуратурата внесла обвинителен акт срещу него за извършено убийство при превишаване пределите на неизбежна отбрана, по който било образувано НОХД № 191/2020г. Била постановена постановена присъда № 27/02.06.2020г., с която В. А. е признат за виновен в извършване на престъпление – убийство при превишаване пределите на неизбежна отбрана и му наложил наказание 6 месеца лишаване от свобода, изпълнението на което било отложено за срок от 2 години. Присъдата е обжалвана от ищеца, като по образуваното ВНОХД № 275/2020г. по описа на Апелативен съд В. е постановена нова присъда, с която В. А. е признат за невиновен и е оправдан по повдигнатото му обвинение. Въззивният съдебен акт е протестиран и делото е пренесено за разглеждане пред ВКС, като постановената оправдателна присъда на АС-В. е оставена в сила с решение № 60126/01.07.2021г. по КНД № 481/2021г. по опис на ВКС.

Ищецът твърди, че по време на извършване на деянието е бил непълнолетен, ученик в *** „*****“ гр.В. и се е справял много добре с учебния материал – участвал е в различни занятия по сертификационна програма за дигитален маркетинг. Посочва, че е успял успешно да завърши гимназиалното си обучение през 2021г. с отличен успех. Въпреки това излага, че при първоначалното му задържане под стража за 96 часа е бил в много тежко психическо състояние с оглед случилото се, не можел да спи, да яде и да пие вода. Участвал при провежданите разпити и процесуално-следствени действия. Изпаднал в шок във връзка с престоя му в ареста, както и от факта, че не може да изпрати баща си. Притеснявал се за живота си занапред, за отношението на съучениците, учителите му и съседи в с.О., които узнали за събитията във връзка с изнесени публикации и снимки в ел.медии. Във връзка със състоянието си се наложило да посети и психолог. Посочва, че за случилото се узнали и приятели и роднини в ****, като баба му и чичо му отказали да се видят с него и да разговарят, което го натъжило много. Претендира за обезщетяване на претърпените от него неимуществени вреди сума в размер на 46 000 лева, ведно със законната лихва върху сумата считано от 01.07.2021г. – датата на постановяване на необжалваемият съдебен акт на ВКС по КНД № 481/2021г. до окончателното им изплащане.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът Прокуратурата на Р.България, чрез Окръжна Прокуратура – В. е депозирала писмен отговор, в който заявява становище за неоснователност на предявения иск за заплащане на обезщетение за причинени на ищеца неимуществени вреди. Твърди, че искането за заплащане на обезщетение за това че му е повдигнато обвинение при доказаност на извършителството на деянието е в разрез с морала и на това основание е неоснователно. Посочва, че спрямо ищеца, предвид възрастта и фактите по повод на деянието, е била взета най-леката мярка за неотклонение, която не му е причинила никакви неудобства и притеснения в ежедневието, а задържането под стража по реда на чл.64, ал.2 от НПК е било за по-малко от 24 часа. Продължителността на

наказателното производство преминало през 3 фази е била в рамките на разумното – от ****. до 01.07.2021г. Посочва, че отрицателно въздействие върху психиката на ищеца е оказала както продължителната тежка семейна обстановка, така също и факта на извършване на деянието спрямо баща му. Оспорва Прокуратурата да има отношение към информацията в електронните медии, тъй като информацията за воденото срещу ищеца дело не е предоставяна от ответника. Що се отнася до това, че съседите им в с.О. узнали за извършеното от ищеца, счита че подобна информация се разпространява лесно и бързо в малките населени места, като посочва също, че за това е съдействала майка му, която уведомила по телефона своя позната за случилото се. Отделно от това счита, че събитията около смъртта на бащата не са се отразили съществено негативно в живота на ищеца, който продължил образованието си. Моли исковата претенция да бъде отхвърлена като неоснователна. В условията на евентуалност претендира за определяне на намален размер на обезщетение от този по исковата претенция предвид на това, че същият е крайно завишен и несъобразен с икономическия стандарт в страната за периода на висящността на наказателното производство.

В съдебно заседание ищецът В. А., чрез процесуалния си представител поддържа предявения иск и моли да бъде уважен. Излага, че отговорността на ответника следва да бъде ангажирана поради това, че преди да пристъпи към повдигане на обвинение на ищеца е следвало да квалифицира фактите под правилната правна норма, тази на чл.12 от НК и да не привлича лицето към наказателна отговорност, тъй като е действало в условията на неизбежна отбрана. Излага, че извън неприятните преживявания свързани със смъртта на баща си, чийто фактически причинител е, ищецът е преживял негативни такива и в следствие на това че му е било повдигнато обвинение и воденият срещу него наказателен процес. Моли исковата претенция да бъде уважена и в полза на процесуалния представител да бъде присъдено адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 от ЗАдв.

Ответникът – Прокуратурата на Р.България, чрез представител на ВОП поддържа заявените в отговора на исковата молба оспорвания и възражения. Заявява становище, че не проведеното срещу ищеца наказателно производство, а фактът, че той е физическият причинител на смъртта на баща си е основната причина за претърпените от него неимуществени вреди. Твърди, че прокуратурата не е разгласявала случая, а наложената на А. мярка за неотклонение е била най-леката предвидена за непълнолетен. Моли исковата претенция да бъде оставена без уважение.

СЪДЪТ, след като взе предвид представените по делото доказателства – по отделно и в тяхната съвкупност, съобрази становищата на страните и нормативните актове, регламентиращи процесните отношения, намира за установено следното от **фактическа страна**:

С постановление на следовател при ОСЛО при ОП-В. от ****. е образувано досъдебно производство № 1/2019г. срещу В. А. за умишлено умъртвяване на баща си А. А., като макар и непълнолетен е разбирал свойството и значението на извършеното и е могъл да ръководи постъпките си.

С постановление на прокурор при ОП-В. от ***г. В. А. е задържан за срок от 72 часа в ареста на Сектор „Арести“ към областна служба „Изпълнение на наказанията“-В.. С постановление от същата дата /***г./ е привлечен като обвиняем в извършване на престъпление по чл.116, ал.1, т.3, вр.чл.115, вр.чл.63, ал.2 от НК. Направено е искане към ОС-В. за вземане за мярка за неотклонение на В. А. – „Задържане под стража“.

С протоколно определение от ****г. по ч.н.д.№ 5/2019г. по описа на ВОС, в производство по вземане на мярка за неотклонение на ищеца съдът е постановил, че взема мярка „Под надзор на инспектор при ДПС“ при РУ А. при ОД на МВР. Определението не е обжалвано и е влязло в сила на 08.01.2019г.

На 09.01.2019г. с постановление на следовател при ОСлО при ОП-В., А. е привлечен като обвиняем в извършване на престъпление по чл.118, вр.чл.116, ал.1, т.3, вр.чл.115, вр.чл.63, ал.1, т.4 от НК – умъртвяване предизвикано от пострадалия с насилие и тежка обида, от което е било възможно да настъпят тежки последици за виновния и неговите близки-майка му С. А.а.

На 20.01.2020г. с постановление на следовател при ОСлО при ОП-В., А. е привлечен като обвиняем в извършване на престъпление по чл.119, вр.чл.63, ал.1, т.4 от НК – убийство при превишаване пределите на неизбежната отбрана. За посоченото престъпление срещу ищеца е внесен обвинителен акт в съда.

С присъда постановена на 02.06.2020г. по НОХД № 191/2020г. на ВОС подсъдимият В. А. е бил признат за виновен по повдигнатото му обвинение и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от 6 месеца, чието изтърпяване е отложено за срок от 2 години. С присъда постановена на 30.10.2020г. по ВНОХД № 275/2020г. на ВАпС, при провеждане на институционален контрол е отменена осъдителната присъда на ВОС и подсъдимият В. А. е признат за невинен по повдигнатото обвинение по чл.119, вр.чл.63, ал.1, т.4 от НК. Присъдата е протестирана от прокурор в Апелативна прокуратура-В. пред ВКС, който с решение от 01.07.2021г. по нак.дело № 481/2021г. оставя в сила въззивната присъда.

Видно от издадената диплома за средно образование от *** „*****“, гр.В. от 15.06.2021г. В. А. е завършил в самостоятелна форма на обучение с общ успех от 5,67.

От представената справка за съдимост актуална към ***г. е видно, че В. А. не е осъждан.

Представени са разпечатки от интернет сайтове с информация за инцидента от ****. довела до смъртта на А. А., причинена от сина му В. А., включително такива базирани на данни от адвоката на А. – Ю.Г..

От заключението на проведената по делото комплексна Съдебно-психиатрична и психологична експертиза поддържано в съдебно заседание от вещите лица К.К. и В.Д. се установява, че поведението на бащата в годините преди инцидента – емоционално отхвърляне и системен тормоз са оказали негативно въздействие върху психиката на ищеца като е довело до развиване на чувство за малоценност и безпомощност. Отнемането на живота на бащината фигура, във време, в което синът е бил непълнолетен и в процес на

формирани на личността му е довело до изграждането му като интровертен, тревожен и социално дистанциран. Вещите лица посочват, че задържанията на В. А. в ареста са били кратки и не са отключили посттравматично стресово разстройство, нарушени адаптивни способности или остри стресови реакции. Основното притеснение на ищеца по време на престоя му в ареста е било за майка му и нейното състояние след инцидента, като в този период е бил под силен емоционален афект. Посочват също, че преживените негативни семейни емоции, инцидентът и последвалата смърт на бащата са довели до влошаване на социалните взаимоотношения както в семейството, така и извън него /с връстници и приятели/. Вещите лица посочват, че А. и понастоящем е с изразени стойности на тревожност, водеща и до нарушение на съня, но те са следствие както на основното събитие – смъртта на бащата, така и на други травмиращи такива – смъртта на кръстницата му, загубата на любимия домашен любимец, неудачи в личен и професионален план, смяна на местоживеење и финансова нестабилност. В съдебно заседание посочват, че най-силен стрес и психическо натоварване в преживял непосредствено след извършване на акта довел до смъртта на баща му. Констатирано е и от двете вещи лица, че измежду всички травматични събития най-стресогенно за ищеца е било загубата на родния баща, породило чувството за вина и скръб, а всички останали само са допълвали това усещане. Травмата от събитието е дало лош фон на всички последващи преживявания на ищеца, тъй като все още не е отработена.

Заклучават, че понастоящем ищецът няма психично разстройство и не е налице влошаване на психичното му състояние, нито актуална психическа травма, но същият се е капсулирал и отдал на работа, за да не мисли за случилото се. Посочват, че дори да не беше повдигнато обвинение на ищеца, със сигурност са щели да настъпят поне част от проявилите се негативни емоции и последици.

В хода на производството са събрани и гласни доказателства чрез разпит на свидетелите С. А. А.а и П. А. П..

Свидетелката С. А.а – майка на ищеца посочва, че към датата на инцидента В. е бил на 17г. – обичал да ходи на училище, където имал много приятели, непрекъснато участвал в мероприятия и обучения и получавал сертификати. След инцидента бил задържан в ареста 3 дни, а когато се прибрал узнал, че във всички информационни канали пишели за него, често плачел, отказал да се храни, станал затворен и не желал да ходи на училище с автобус. В. получавал подкрепа на близките си, но се наложило да потърси и психологическа помощ, за да се върне към нормалния си живот, като в продължение на година и половина посещавал психолог. Хора от същото село, в което живеели се случвало да се сочат В. с пръст и да го наричат убиец. В училище се променило отношението на част от съучениците и на една от учителките, негови приятели спрели да го канят на събирания и рождени дни. По тази причина В. преминал в дистанционно обучение, като завършил с отличие. Чувствал се зле и често плачел, защото се страхувал да не загуби и майка си и приятели, а също и да не влезе в затвора. Често сънувал кошмари и крещял на сън. Страхувал се да не го наричат убиец. Понастоящем В. работел, но отново дистанционно, тъй като не искал да работи в колектив.

Изпитвал страх работодателят му да не разбере за случилото се и да загуби работата си. Продължавал да учи и да се самоосъвършенства. Имал двама добри приятели, с които излизал. Работел много над себе си като личност и вече имало подобрение, но и до сега страдал за това, че е убил баща си.

Свидетелят П. П. посочва, че познава В. от 3 години, от както баща му починал. След инцидента станал много затворен, притеснен, тъжен и депресиран, за разлика от преди това, когато бил контактен и отговорен. Започнал да се чувства самотен, тъй като много от съучениците му и хора от училището се отстранили от него. Спрял да излиза в междучасията и след училище. Времето лекувало В., като сега се опитвал да общува с повече хора и приятели и успявал. Започнал работа.

Предвид така установеното от фактическа обстановка, съдът прави следните изводи от **правна страна**:

Изложената в исковата молба фактическа обстановка, твърденията на страната и формулирания въз основа на тях петитум на исковата претенция обуславят извод за предявен иск с правно основание чл. 2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ. Съгласно разпоредбата на чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ, Държавата отговаря за вредите причинени на граждани от органи на следствието, прокуратурата и съда при повдигнато обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. В настоящия случай твърденията на ищеца са за претърпени неимуществени вреди в следствие на това, че срещу него е повдигнато и поддържано обвинение за извършено престъпление завършило с постановяване на оправдателна присъда. По Закона за отговорността на държавата за вреди /ЗОДОВ/ незаконосъобразността се разглежда на плоскостта на крайния резултат от наказателното производство. Обвинението в престъпление е винаги неоснователно /незаконно/, когато наказателното преследване срещу обвиняемият е приключило с постановена оправдателна присъда досежно фактът дали е извършено престъпление и авторството му.

Всички предпоставки за възникването на задължението за обезщетяване на причинените вреди по силата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ имат обективен характер, като не е предвидено такава да е наличието на виновно поведение на длъжностните лица от прокуратурата. Без значение за тази отговорност е това дали на определен етап от производството действията на прокуратурата са били законосъобразни и обосновани с оглед на събраните до този момент доказателства или дали при извършването им са спазени всички предвидени процесуални правила, включително дали длъжностните лица правилно са формирали вътрешното си убеждение или не. Затова и отговорността е налице дори и от страна на ответника да са спазени всички законови изисквания и повдигнатото обвинение да е отговаряло на събраните до този момент доказателства и на вътрешното убеждение на служителя.

Съдът след запознаване с всички събрани по делото доказателства намира, че са налице всички елементи от фактическия състав на цитираната разпоредба, а именно – привличане в качеството му на обвиняем и повдигнато обвинение на ищеца за извършено престъпление и постановена оправдателна присъда на съд. В хипотезата на незаконно обвинение и постановена оправдателна присъда, обезщетението за неимуществени вреди по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ обхваща и вредите от евентуално взетата мярка за неотклонение, като в случая се твърдят такива от задържането на ищеца непосредствено след деянието в следствения арест за срок от 96 часа.

Основните твърдения на ищеца са, че в следствие на повдигнатото му обвинение се е чувствал психически потиснат, шокиран от престоя в ареста и изплашен за бъдещето си и това на своята майка във връзка с предстоящото наказателно преследване срещу него и потенциалната опасност да бъде лишен от свобода. Твърдят се освен психологични неразположения – тревожност, страх, стрес, самота и соматични такива свързани с неспособността да се приема храна /по време на престоя в ареста и след това/, както и липса на пълноценен и спокоен сън. Проява на претърпените неимуществени вреди били наложилата се социална изолация на ищеца, срам и страх от възприемането му като убиец от съседите, приятели, учители довели до преминаването на дистанционно обучение, а в следствие и на работа от разстояние, демонстрирано отчуждение от съученици, членове на семейството на баща му и т.нат., публично оронване на доброто му име чрез множество публикации в средствата за масово осведомяване /интернет/ и др.

При формиране на извод за наличието на претърпени от ищеца неимуществени вреди съдът кредитира в тяхната съвкупност събраните по делото гласни доказателства чрез разпита на свидетелите С. А. негова майка и П. П. – съученик. И двамата посочват, че в периода след причинената смърт на баща си, ищецът се е чувствал ужасно, станал затворен, изпитвал страх да общува с хора /имало хора от селото, в което живеят, които го наричали убиец, съученици и учители, които му „обърнали гръб“/, притеснения как ще се върне в училище /до степен на отказ да посещава училище/, как ще кандидатства за работа предвид наличната за него информация в интернет; изпаднал в социална изолация и ограничил социалните си контакти – разговори и комуникация в училище, излизания в междучасия, разходки след училище, ограничени били поканите за рождени дни на приятелите му; страх за бъдещето си по повод воденото срещу него наказателно производство и потенциалната възможност да бъде лишен от свобода, страх за майка му, която останала сама. В. често плачел, когато четял публикациите за себе си и случилото се в интернет, отказвал да се храни, сънувал кошмари, което дори наложило посещения при специалист психолог в продължение на година и половина. Свидетелката А.а посочва, че в периода на висиящността на наказателното производство, В. преминавал през различни емоционални състояния – имало подобрения, които обаче изчезвали при преминаване на делото на следващата съдебна инстанция. В. страдал заради загубата на баща си /“за това, че е убил баща си“/, но страдал и заради отношението на обществото към него.

На база изложеното, както и с оглед заключението на проведената комплексна

съдебно психологична и психиатрична експертиза установяваща завишено ниво на тревожност, развито чувство за безпомощност, интровертност и социална дистанцираност при ищеца съдът приема за установено, че в периода след смъртта на баща му на ****. до края на воденото срещу него наказателно производство през м.07.2021г., а и до настоящия момент същият е преживял психически страдания, стрес и притеснения, страх от осъждане, изпадал е в депресивни състояния, чувствал е несигурност в уменията си да общува пълноценно, станал е по-затворен и предразположен към стрес и психосоматични прояви /нарушения на съня, хранителни разстройства/. Установи се обаче, че част от тези негативни проявления на психическото състояние на ищеца датират от преди инцидента дал повод за инициране на проведеното срещу него наказателно производство и те се коренят в трайно негативното въздействие, което бащата е оказвал спрямо него – системен тормоз и емоционално отхвърляне. Установи се също по безспорен начин, че причината за диагностицираното състояние на тревожност и депресивност на ищеца е й обстоятелството, че животът на бащата му е прекъснат именно от него. В. е обичал баща си, не е желал да причини смъртта му и фактът, че опитвайки се да защити живота на майка си е отнел животът му се е оказал най-стресогенния фактор, съгласно заключението на вещите лица – психолог и психиатър. Именно моментът след инцидента, когато е станало ясно, че бащата е починал и ищецът е осъзнала последиците от действията си, е бил емоционално най-натоварващ за него. Горното означава, че негативните преживявания, стрес, страх, скръб, тревога, та дори и паника са достигнали своята кълуминация още преди спрямо него да бъдат извършени каквито и да било процесуални действия от образуваното по-късно досъдебно производство. Безспорно иницираното непосредствено след това наказателно производство е способствало за акумулиране и задълбочаване на стресовите проявления, но същото не е първопричината за увреденото психологично състояние на ищеца, установено със събраните по делото доказателства.

Съдът не е в състояние да установи каква е относителната тежест на факта на отнемането на живот на рожден родител съпоставено с този на воденото по този повод наказателно производство за убийство за формирането и проявата на доказаните негативни преживявания на ищеца представляващи за него безспорни неимуществени вреди. Факт е обаче констатацията на вещите лица, че дори срещу ищеца да не бе проведено наказателно производство, то същият пак би преживял голяма част от установените психологично-травмени последици именно поради факта, че той е причинил смъртта на баща си. Нещо повече, установи се, че във времето на висящността на наказателното производство ищецът е преживял и други травматични събития, които са допринесли за цялостният облик на психичния му статус понастоящем – смъртта на много близък за него човек /кръстницата му/, емоционално отдалечаване на роднините му по линия на бащата /чичо и баба/; загубата на любим домашен любимец, промяна на местоживеенето и всичко това на фона на субективното усещане за вина за причинената смърт на родителя.

От друга страна съдът приема, че повдигнатото обвинение и воденото срещу ищеца наказателно производство, макар и не като първопричина за претърпените от него

неимуществени вреди, е допринесло за обективното състояние на ищеца. Всяко повдигнато обвинение, особено такова за квалифициран състав на убийство /на рожден родител/, в следствие изменено на убийство при афект /предизвикано от пострадалия с насилие и тежка обида/, до внесеното с обвинителен акт обвинение срещу ищеца за убийство при превишаване пределите на неизбежна отбрана е в състояние да причини съществени негативни психически последици на човек с нормална психика, още повече на непълнолетно дете на 17г. възраст. За период от почти 2 години и половина, колкото е продължило наказателното производство /досъдебна и съдебна фаза/ срещу ищеца, именно благодарение на действията на прокуратурата по последователно повдигане на обвинения, В. А. е бил третиран професионално /от прокуратурата/ и социално /в обществото/ като „убиец“. Горното, както бе вече отбелязано, се е отразило негативно на себеусещането на ищеца, създавайки му усещане за виновност, довело до затвореност, интровертност и склонност към депресивност, а така също и на общественото отношение към него – отдръпване от личността му на приятели, съученици, учител и други познати и непознати от населеното място, в което живее към датата на инцидента, наложило промяната му непосредствено след навършване на пълнолетие.

При формиране на изводите си досежно размера на дължимото обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди съдът съблюдава трайно установената съдебна практика – ППВС № 4/23.12.1968г. и ТР № 3/22.04.2005г. на ОСГК на ВКС и тази по приложението на чл.52 от ЗЗД, съгласно която понятието "справедливост" по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид при определяне на обезщетението за неимуществени вреди - вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането, съпоставени със състоянието на ищеца преди него, тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления, дали ищецът е оправдан, респ. - наказателното производство е прекратено по всички обвинения или по част от тях, продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му, дали е взета и вида на взетата мярка за неотклонение; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца - има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо - цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му - семейство, приятели, професия, обществен отзвук и пр. Обезщетението за неимуществени вреди от деликта по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ се определя глобално - за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт и в този смисъл размерът на паричното обезщетение следва да е достатъчно по размер за репарирането им - в съответствие с общоприетия критерий за справедливост и с оглед особеностите на конкретния случай, като същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди.

В конкретния случай продължителността на воденото наказателното производство

срещу ищеца, проведено и в двете му фази – досъдебна и съдебна е около 2 години и половина /от момента на повдигане на първото обвинение на ищеца – ***г. до влизане в сила на оправдателната присъда – 01.07.2021г./ и не надвишава разумния срок за провеждането му. Безспорно влизането на делото в съдебна фаза е наложило ищецът да изчака произнасяне на присъда, което на самостоятелно основание е стресогенен фактор, още повече, че произнесената такава на първа инстанция го е признала за виновен в извършването на престъпление. Съдът приема, че висиящността на делото и извършваните процесуално-следствени действия с негово участие е допринесло за негативната му психична нагласа – ищецът е изпитвал страх от потенциалната възможност да бъде осъден и това да се отрази на бъдещето – неговото и на неговата майка, съдействало е за това ищецът да стане по затворен и притеснен, с потребност от външна психологична помощ за преодоляване на насложилите се негативни събития в живота му. Съдът приема безспорно, че ответникът е отговорен за преценката си за наличие на основания за търсене на наказателна отговорност на ищеца на база на установените по досъдебното производство доказателства, предвид на това, че съдът въз основа на същите доказателства е преценил, че деянието не е обществено опасно, тъй като е извършено в условията на неизбежна отбрана /чл.12 НК/ в защита на собствено и на своята майка благо – живот. Действията на Прокуратурата са довели до засягане на все още крехката психика и авторитет на ищеца, обвинявайки го в извършване на особено обществено укоримо престъпление в твърде млада, още незряла възраст – 17г. Уронването на авторитета му в очите на неговото обкръжение /някой роднини, приятели, съученици/ е установен по делото факт и възстановяването му не се е случило автоматично след приключване на наказателното производство, за което свидетелстват разпитаните по делото свидетели.

Едновременно с това обаче проведеното наказателно производство не е довело до засягане във висока степен на правата на ищеца. Окончателно повдигнатото му обвинение от прокуратурата, с което е предаден на съд е по чл.119 от НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода до 5г., т.е не „тежко“ престъпление по смисъла на чл.93, т.7 от ДР на НК, което предвид възрастта на ищеца към момента на извършване /17г. непълнолетен/ на основание чл.63, ал.1, т.4 от НК се заменя с лишаване от свобода до 2 години. Спрямо него не е била взета мярка за неотклонение от посочените по чл.58 от НПК, която да наложи допълнителни ограничения, а престоят му в следствения арест е била за срок от 24 часа /мярката е наложена с прокурорско постановление на ***г., а със съдебно разпореждане от ****г. е заменена с надзор на инспектор от ДПС/ и е била обусловена от признанието на ищеца, че именно той е физическият извършител на деянието и логичната необходимост от извършване на първоначални процесуално-следствени действия – разпити, огледи, експертизи, които да установят необходимо ли е или не продължаването на задържането. Установи се, че извън загубата на бащата /в следствие действията на самия ищец/ не е настъпила съществена негативна промяна в начина му на живот /продължил е да учи, завършвайки средното си образование с отличен успех, записал се е във висше учебно заведение, участвал е в обучителни програми, които са повишили квалификацията му, започнал е работа, преместил се е в самостоятелно жилище/ и в здравословния му статус

/освен моментите с нарушения в хранителния режим и непълноценния нощен сън/, които обаче съдът отчита като следствие на кошмарните събития на ****., а не толкова на провежданото наказателно производство. Понастоящем, съгласно показанията на св. П., ищецът излизал с приятели, започнал работа /от в къщи/, опитвал се да общува повече с хората и успявал, имал среда около себе си и приятелски кръг. В този смисъл са и показанията на св.А.а посочваща, че и след инцидента синът и продължил да се образова, да се самоосъвършенства, да посещава курсове и да получава дипломи.

Безспорно извършеното от В. А. деяние и повдигнатото му във връзка с него обвинение е получило широк обществен отзвук – множество статии в интернет с преписвана фактология, но съдът приема, че прокуратурата не може да бъде държана отговорна за тях. На първо място не се установи ответникът да е оповестил публично чрез прессъобщение данни за повдигнатото срещу ищеца обвинение. Напротив, видно от представените с исковата молба извадки фактологични данни и разяснения по повод случилото се в деня на инцидента и касателно отношенията между членовете на семейството от преди това, е изнесъл и адвокатът на подсъдимия А.. От друга страна общественият интерес логично е бил провокиран от обективните обстоятелства по случая – малкото населено място, в което се е случил инцидента, личността и възрастта на извършителя, качеството на пострадалия – негов баща, произхода на участниците в инцидента, предхождащите го отношения в семейството. Тук следва да се отбележи също, че благодарение на личните си усилия, името на ищеца във виртуалното пространство, а и вероятно не само там, вече се свързва не само със случилата се трагедия в семейството, но и с личните му образователни постижения.

Към обстоятелствата обуславящи по-нисък размер на обезщетението следва да бъдат добавени и коментираните по-горе и установени от вещите лица такива, за това че водещо значение за негативните психологични преживявания на ищеца има скръбта по изгубения рожден родител и субективното усещане за вина по повод лишаването му от живот, а проведеното наказателно производство, ведно с другите му емоционални загуби е допринесло за обогатяването на негативния спектър в живота на ищеца в периода 2019г. - 2021г.

С оглед на всичко изложено и съобразно направеното искане съдът намира, че справедливият размер на общото обезщетение за всички доказано претърпените неимуществени вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с воденото срещу ищеца наказателно производство, по което е постановена оправдателна присъда е 8000 лева. Същият е съобразен с възрастта на ищеца към периода, за които се търси обезщетение за неимуществени вреди, през който същият е бил ученик, т.е не е полагал труд, респективно не е лишен от възможност да получава доходи и със социално-икономическите условия и стандарта на живот в страната. Повдигнатото обвинение не е за тежко престъпление, с взета най-лека мярка за неотклонение за непълнолетно лице, което не е попречило на ищеца да продължи живота и заниманията си както до преди инцидента. Понастоящем, макар и скърбящ, той е съумял да започне да преодолява социалната си изолация, да учи и работи, да излиза и да общува с хората. Подобряването на психичния му статус очевидно ще е

продължителен процес, при който водеща ще бъде ролята на приемане на случилото се и преодоляване на субективното чувство за вина.

При определянето на този размер, съдът взема предвид и факта, че самото осъждане на ответника - Прокуратурата има основно репариращо действие – предвид моралния, а не имуществен характер на процесните вреди. За разликата до пълният претендиран размер от 46 000 лева исквата претенция следва да бъде отхвърлена като неоснователна. Съобразно направеното искане сумата на дължимото обезщетение следва да бъде присъдена ведно със законната лихва върху нея, която на основание чл.84, ал.3 от ЗЗД се дължи от деня на неопозволеното увреждане, което за неимуществените вреди е от датата на влизане в сила на оправдателната присъда, т.е от 01.07.2021г.

Ищецът е направил искане за присъждане на сторените по делото съдебно-деловодни разноски, като съобразно представеният списък на разноските по чл.80 от ГПК същите са в размер на 681,60 лева – заплатен депозит за вещи лица и 10 лева – заплатена държавна такса. Процесуалният представител на В. А. е претендирал за присъждане на адвокатско възнаграждение за оказана на ищеца безплатна адвокатска помощ на основание чл.38 от ЗАДв.

За да е основателна молбата на процесуалният представител на ищеца по реда на чл.38, ал.2 от ЗАДв. обаче, адвокатът е следвало да представи сключен със страната договор за правна защита и съдействие, в който да е посочено, че процесуалното представителство е безплатно на някое от основанията на чл.38, ал.1 от ЗАДв. Безплатният характер на конкретната правна защита и съдействие като елемент от договора за мандат следва да е изрично договорен между страните, което следва да бъде установено или със самият договор за правна защита и съдействие или евентуално постигнатото съгласие с представлявания в този смисъл да бъде обективизирано по някакъв начин – в документ, в протокола на съдебно заседание и т.нат. В този смисъл е и установената трайна съдебна практика, вкл. Определение № 283/04.12.2017г. по дело № 834/2016г. на ВКС, ТК, II т.о. Такъв договор не е представен по делото, нито има доказателства за постигнатото съгласие между страните за осъществяване на безплатна правна помощ, което е основание за неприсъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 от ЗАДв. Този извод не се променя от факта, че в становището по същество на спора в последното съдебно заседание е направено искане за присъждане на адвокатско възнаграждение доколкото изявлението е направено единствено от адвоката, но не и от представляваната страна.

Съобразно уважената част от иска, в полза на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в размер на 128,54 лева /10 лева – заплатена държавна такса и 118,54 лева – съответна част от внесения депозит/, на основание чл.78, ал.1 от ГПК.

Мотивиран от така изложените съображения, Варненски окръжен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: ***** **ДА ЗАПЛАТИ НА В. А.**, ЕГН *****, с адрес: с.О., община В. **сумата от 8000** /осем хиляди/ лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени психически болки и страдания, негативни душевни преживявания, дискомфорт, стрес, притеснения и беспокойство в резултат от повдигнатото срещу ищеца обвинение в извършването на престъпления по чл.119 от НК, по които воденото срещу него наказателното производство по ДП № 1/2019г. по описа на ОСЛО при ОП-В., НОХД № 191/2020г. по описа на ВОС, е завършило с постановяване на оправдателна присъда /след триинстанционно производство/, както и от факта на задържането му в ареста за 24 часа, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 01.07.2021г. до окончателното ѝ изплащане, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над 8000 лева до пълния претендиран размер от 46000 /четиридесет и шест хиляди/ лева, на основание **чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ**.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: ***** **ДА ЗАПЛАТИ НА В. А.**, ЕГН *****, с адрес: с.О., община В. **сумата от 128,54** /сто двадесет и осем и 0,54/ лева – сторени по делото съдебно-деловодни разноски, **на основание чл.78, ал.1 от ГПК**.

СУМАТА на определеното обезщетение може да бъде заплатена по банкова сметка на В. А. в „Банка ДСК“ ЕАД, IBAN *****.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Варненски Апелативен съд, в двуседмичен срок от получаване на съобщението от страните, че е изготвено и обявено.

Съдия при Окръжен съд – В.: _____